

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/7/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8716211233
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8716211233.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobkyne: P. P., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v F., na ul. Q. č. XXXX/XX, právne zastúpenej JUDr. Matúšom Fabiánom, advokátom, so sídlom v F., na Nám. sv. Egídia č. 93, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Pribinovej č. 25, právne zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Kubániho č. 16, o zaplatenie sumy 2.042,15 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 05.09.2018 č.k. 7Csp 140/2016-57 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Žalobkyni sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 2.042,15 eura s 5,05 % -ným úrokom z omeškania od 05.06.2015 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej žalobkyňa so žalovaným uzatvorila zmluvu o spotrebiteľskom úvere dňa 15.02.2011. Na jej základe mal byť žalobkyni poskytnutý spotrebiteľský úver vo výške 1.200 eur.

3. Obligatórnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere je v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f) zákona o spotrebiteľských úveroch, doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Údaj o konečnej splatnosti úveru v zmluve o úvere uvedený nie je. Oznámenie veriteľa nie je zmluvou o spotrebiteľskom úvere, pretože nejde o dvojstranný právny úkon medzi veriteľom a spotrebiteľom, ale je iba jednostranným prejavom vôle veriteľa o schválení úveru, čo potvrdzuje aj to, že je podpísané iba osobou veriteľa, teda žalovaným a žalobkyňa s ním neprejavila svoj súhlas.

4. Zmluva o úvere neobsahuje určenie výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, pričom na základe údajov uvedených v zmluve o úvere nie je zrejmé aká časť splátky sa započítava na istinu, úroky a iné poplatky. V zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zákona o spotrebiteľských úveroch totiž v zmluve musia byť rozlíšené splátky istiny, úrokov a iných poplatkov a nepostačuje, ak je uvedená len suma predstavujúca súhrn splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Na základe vyššie uvedeného dôvodu je zmluva o úvere bezúročná a bezpoplatková.

5. Žalovaný v zmluve o úvere nesprávne uviedol údaj o RPMN, nakoľko do celkových nákladov spotrebiteľského úveru nezapočítal náklad spočívajúci v poplatku za poskytnutie služby. Ide o poplatok vo výške 172,79 eura a za revolving vo výške 89,76 eura podľa bodu 8.1 zmluvy o úvere, ktorej súčasťou je aj dohoda o poskytnutí služby. Dôsledkom nesprávne uvedenej RPMN v zmluve o úvere, ktorá je obligatórnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, je bezúročnosť a bezpoplatkovosť tejto zmluvy, ktorých dôsledok je rovnaký ako v prípade, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje vymedzenie RPMN.

6. Dohoda o poskytnutí služby je neplatná nielen z dôvodu, že predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, ale aj z dôvodu rozporu s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa priechi dobrým mravom.

7. Žalovaný mal na základe zmluvy o úvere žalobkyni poskytnúť úver vo výške 1.200 eur s ročnou úrokovou sadzbou vo výške 70 %. Vychádzajúc z údajov prístupných na webovom sídle Národnej banky Slovenska, priemerná úroková sadzba z nových úverov pre domácnosti (spotrebiteľské a ostatné úvery) so splatnosťou od jedného do piatich rokov v rozhodnom období vo februári 2011 bola vo výške 12,85 %. Úroková sadzba dojednaná v zmluve o úvere je vzhľadom na uvedené neprimeraná a v rozpore s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka.

8. Žalovaný oznámením o schválení úveru veriteľom žalobkyni schválil poskytnutie úveru vo výške 1.200 eur. Reálne však poskytol žalobkyni iba sumu 1.027,21 eura, nakoľko už pri poskytovaní úveru žalovaný znížil sumu 1.200 eur o poplatok za poskytnutie služby vo výške 172,79 eura, na ktorý nemal nárok. To isté platí aj pri poskytnutom revolvingovom úvere schválenom vo výške 722,37 eura a poskytnutom v sume 632,61 eura po odpočítaní poplatku vo výške 89,76 eura.

9. S poukazom na uvedené vzniklo na strane žalobkyne právo na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2.042,15 eura, predstavujúce rozdiel medzi žalobkyňou poukázanými platbami vo výške 3.701,97 eura a sumou 1.659,82 eura reálne poskytnutou zo strany žalovaného.

10. Žalovaný vzniesol námietku premlčania bezdôvodného obohatenia do sumy prevyšujúcej čiastku 799,54 eura, keďže táto suma predstavuje úhrady vykonané pred 22.12.2013. Žaloba bola podaná dňa 22.12.2016 a žalobkyňa sa o bezdôvodnom obohatení a kto sa na úkor nej obohatil, mohla dozvedieť až prevzatím kvalifikovaného zastupovania dňa 15.11.2016. Dvojročná subjektívna a ani trojročná objektívna premlčacia doba v čase podania žaloby ešte neuplynula. Navyše, objektívna premlčacia doba v tomto prípade je desaťročná. Pokiaľ ide o začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby, rozhodujúci je subjektívny moment, kedy sa oprávnený dozvie o okolnostiach, ktoré sú rozhodujúce pre uplatnenie jeho práva. Týmto momentom je vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úrok bolo získané bezdôvodné obohatenie a tiež o tom, kto ho získal, pričom táto vedomosť musí byť skutočná a nie iba predpokladaná. Na základe mechanizmu uzatvárania zmluvy spolu s formuláciou bodu 8. zmluvy sa dospelo k záveru, že v dobrej viere nemôže byť subjekt, ktorý má vedomosť o tom, že si privlastňuje majetok prináležiaci inému. Na strane žalovaného išlo prinajmenšom o nepriamy úmysel, keďže tento už pri uzatváraní zmluvy o úvere formou predpripravenej zmluvnej podmienky vedel, že záväzok vo forme poskytnutia úveru v dojednanej sume neposkytne, ale že jej časť započíta na poplatok za službu, ktorú možno nikdy spotrebiteľ nevyužije.

11. Súd prvej inštancie preto žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 2.042,15 eura s 5,05 % -ným úrokom z omeškania od 05.06.2015 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti, ktorou žalobkyňa požadovala úrok z omeškania od 04.06.2015, bola žaloba zamietnutá.

12. Výrok o trovách bol odôvodnený ustanoveniami § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku.

13. Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobkyne bola zamietnutá a žalovanému priznaný nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v celom rozsahu. Ako dôvod uviedol, že rozčleňovanie splátky je založené na nesprávnom výklade zákona.

Znenie zákona č. 129/2010 Z.z. síce je nepresným prevzatím Smernice 2008/48/ES, to však súd nezabavuje povinnosti pri výklade vnútroštátnej normy prihliadať na základe nepriameho účinku na také ustanovenia úniijného práva, ktoré sú do príslušnej vnútroštátnej normy prevzaté. V prípade, ak sa členský štát v rámci vnútroštátnej úpravy implementácie odchyli od Smernice, prichádza do úvahy nie priamy účinok Smernice, ale nepriamy, tzv. súladný alebo eurokonformný. Jeho rešpektovanie je povinnosťou vnútroštátneho súdu. Podstata nepriameho účinku spočíva v tom, že súd členského štátu má povinnosť vykladať vnútroštátne právo v súlade so Smernicou. V tejto súvislosti sa poukázalo na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22.02.2018 vydané vo veci 3Cdo 146/2017, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol, že nemožno od dodávateľov žiadať, aby v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z.z. uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach, samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky. Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. uvádza pojmy „výška“, alebo „počet“, či „termín splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu potrebné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa.

14. Pokiaľ ide o uvádzanie konečnej splatnosti úveru, je potrebné uviesť, že táto náležitosť nemôže a nikdy nemohla byť v zmysle úniijného práva dôvodom pre bezúročnosť úveru. Súdny dvor Európskej únie vyslovil, že ustanovenie článku 10 ods. 2 Smernice 2008/48/ES by sa nemalo vykladať tak, že oprávňuje členské štáty, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 uvedenej Smernice. Súdny dvor zároveň konštatoval, že článok 23 Smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členský štát vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovil, že v prípade, ak zmluva o úvere neobsahuje všetky náležitosti uvedené v článku 10 ods. 2 tejto Smernice, táto zmluva sa bude považovať za zmluvu o úvere bez úrokov a poplatkov, pokiaľ ide o okolnosť, ktorej neuvedenie môže spochybníť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. Náležitosť „konečná splatnosť úveru“ nepozná úniijné právo, čo napokon viedlo k tomu, že došlo k zmene zákona č. 129/2010 Z.z. a táto náležitosť práve z dôvodu dodržiavania úniijného práva bola vylúčená. Ak uvádzanie konečnej splatnosti úveru bolo zo zákonnej úpravy vypustené, potom pri aplikácii znenia zákona do spomenutej novely je potrebné zachovať požiadavku na eurokonformný výklad zákona. Konkrétne vo vzťahu k uvádzaniu termínu konečnej splatnosti to znamená, že s týmto dátumom nemôže byť spájaný následok v podobe bezúročnosti, pretože členský štát takúto skutočnosť nemôže upraviť vo vnútroštátnom práve ako dôvod bezúročnosti a ďalej ani preto, lebo údaj o konečnej splatnosti nie je spôsobilý ovplyvniť posúdenie rozsahu záväzku spotrebiteľa. Zákonná požiadavka uvedenia termínu konečnej splatnosti úveru bola v posudzovanom zmluvnom vzťahu splnená viacerými spôsobmi, a to určením podľa dátumu splatnosti splátok v jednotlivých mesiacoch a počtu mesačných splátok a spôsobom vyplývajúcim z článku 4. ods. 4.5 zmluvných dojednaní, v zmysle ktorých dátum splatnosti poslednej splátky uvedený v oznámení o schválení úveru je zároveň termínom konečnej splatnosti. Podporne je možné poukázať aj na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15, kedy samotný Súdný dvor uvádza, že ohľadne splatnosti splátok nie je potrebné, aby zmluva uvádzala splatnosť splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. Logickým dôsledkom a prepojením tohto záveru s náležitosťou „termín konečnej splatnosti“ je to, že postačuje také uvedenie údajov, ktoré termín konečnej splatnosti umožňuje identifikovať na základe v zmluve uvedených údajov, čo bolo zo strany žalovaného splnené. Žalobkyňa mala objektívnu vedomosť o tom, kedy nastáva termín splatnosti prvej i poslednej splátky úveru. Zmluva o revolvingovom úvere požadované informácie obsahovala a to spôsobom vyplývajúcim z obsahu jednotlivých dokumentov, ktoré podľa vôle zmluvných strán predstavovali jej neoddeliteľnú súčasť.

15. Samotná dohoda o poskytnutí služby nebola podmienkou, ani predpokladom pre vznik zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Spotrebiteľ dohodu o poskytnutí služby uzavrieť nemusel a v podanej žalobe ani netvrdil a ani preukázal opak. Dohoda o poskytnutí služby je osobitne podpísaná. Dlužník podpísaním tlačiva neprístupuje a neuzatvára automaticky dohodu o poskytnutí služby. To, že uzavretie dohody o poskytnutí služby je samostatné, napokon zdôrazňuje aj osobitné individuálne rozlíšenie dohody od ostatného obsahu zmluvy o revolvingovom úvere. Dohoda o poskytnutí služby je individuálnym dojednaním v zmysle § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Poskytnutie odkladu splátok predpokladá iniciatívne konanie dlžníka, preto iba na základe toho, že žalobkyňa svoje právo nevyužila, sa nemožno domáhať neprijateľnosti takéhoto dojednania. Vychádzajúc z uvedeného aj samotné hodnotenie námietky premlčania je nedôvodné a nesprávne.

16. Žalobkyňa navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

17. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

18. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

19. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej v prípade úveru vo výške 1.200 eur a revolvingu vo výške 722,37 eura suma 172,79 eura a suma 89,76 eura predstavujúca poplatok za poskytnutie služby mala byť uhradená započítaním pri poskytnutí úveru a revolvingu. Je teda nepochybné, že žalovaný do spotrebiteľského úveru zahrnul i poplatok za poskytnutie služby. V súvislosti s týmto poplatkom je potrebné dodať, že uvedený poplatok vyplývajúci z dohody o poskytnutí služby obsiahnutej v zmluve o revolvingovom úvere, bol už rozhodnutiami súdov určený za neprijateľnú zmluvnú podmienku z dôvodu, že spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (napr. vec vedená na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16C 28/2016 a vec vedená na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 10Csp 129/2017). Ak žalovaný do celkovej výšky spotrebiteľského úveru zahrnul aj takýto poplatok za poskytnutie služby, ide o postup v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti veriteľa, ktorý mohol podstatne narušiť ekonomické správanie spotrebiteľa vo vzťahu k poskytnutiu úveru, pričom takéto konanie zákonodarca považuje za nekalú obchodnú prax a súčasne ju zakazuje. Žalobkyni bol teda poskytnutý úver v skutočnosti nie vo výške 1.200 eur, ale vo výške 1.027,21 eura. Vo vzťahu k úveru vo výške 1.027,21 eura žiadna písomná zmluva uzatvorená nebola.

20. Podľa ustanovenia § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Jej nedodržanie však nie je sankcionované neplatnosťou. Dôsledkom nedodržania písomnej formy vyplývajúcej z ustanovenia § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy je to, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

21. Rovnako je zrejmé, že ak žalovaný pri výpočte RPMN do celkovej výšky úveru zahrnul aj poplatok za poskytnutie služby, bez akýchkoľvek pochybností došlo k podhodnoteniu RPMN, ktorej výpočet je závislý od celkovej výšky úveru. Taktiež nesprávne uvedená ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa je sankcionovaná bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou poskytnutého úveru v súlade s ustanovením § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

22. Pokiaľ ide o ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, toto vyžadovalo rozčlenenie dohodnutej splátky na jednotlivé zložky, teda na istinu, úroky a poplatky. Nesplnenie tejto povinnosti malo za následok sankciu v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

23. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere v čl. 22 zaviedla úplnú harmonizáciu svojich ustanovení spočívajúcu v tom, že členské štáty pri implementácii smernice nesmeli zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa od ustanovení smernice odchyľujú.

24. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Smernica je mäkkším právnym nástrojom ako nariadenie, pretože umožňuje zladenie požiadavky na jednotu únieového práva s vôľou zachovať rozmanitosť národných úprav. Smernica sa ako právny predpis často používa napr. v oblasti vnútorného trhu, kde existujú podstatné rozdiely medzi úpravami jednotlivých členských štátov, aby sa umožnilo

ich postupné zjednotenie. Smernica nemá všeobecnú záväznosť ako nariadenie je adresovaná iba členským štátom a nie všetkým fyzickým osobám. Ustanovenia smernice musia byť transponované do vnútroštátneho právneho poriadku s jednoznačnou záväznou právnou silou v podobe všeobecného záväzného právneho predpisu a s presnosťou a jasnosťou požadovanou na účely splnenia požiadavky právnej istoty. Až kým smernica nie je správne prebratá do vnútroštátneho práva dotknuté subjekty nemajú možnosť poznať rozsah svojich práv. Na tento stav právnej neistoty nemá vplyv ani prípadný rozsudok Súdneho dvora o nesplnení transpozície povinnosti členského štátu alebo rozsudok Súdneho dvora, ktorým bol určitým ustanoveniam tejto smernice priznaný priamy účinok. Až momentom správnej transpozície smernice nastáva právna istota, kedy fyzické a právnické osoby už musia poznať svoje práva vyplývajúce zo smernice a možno od nich požadovať, aby si uplatnili svoje práva. Ustanovenia smernice majú priamy účinok len vtedy, ak sú súčasne splnené nasledujúce podmienky a to, že uplynula transpozíčná lehota smernice, smernica nie je správne transponovaná alebo nie je zabezpečená jej úplná účinnosť, ustanovenie smernice zakladajúce právo pre jednotlivca alebo povinnosť pre členský štát musí byť dostatočne jasné, presné a nepodmienené a priama aplikácia nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe, alebo založenie resp. sprísnenie trestnej zodpovednosti tých, ktorí sa dopustia porušenia jej ustanovení. To znamená, že smernica nikdy nemôže mať horizontálny priamy účinok v sporoch medzi súkromnoprávnymi subjektmi. Je logické, že ak si členský štát nespĺnil svoju povinnosť a netransponoval smernicu správne alebo načas, nemôžu dôsledky tohto protiprávneho konania štátu znášať fyzické alebo právnické osoby a preto im nemôže byť uložená na základe neprebratej, resp. nesprávne prebratej smernice žiadna povinnosť.

25. Pre všetky spotrebiteľské spory, v ktorých sa rieši otázka, či má zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať splátky v členení na splátky istiny, splátky úrokov a splátky poplatkov alebo nie, ako aj otázka, kedy sa považuje spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov, je skutočnosť, že smernica zakotvuje tzv. úplnú harmonizáciu úplne irelevantná, pretože Slovenská republika pri implementácii smernice zo zákona povinnosť tzv. úplnej harmonizácie porušila. To, že Súdny dvor Európskej únie vo veci C-42/2015 potvrdil, že smernica sa má vykladať tak, že členské štáty nesmeli zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice je bezvýznamné, pretože v tomto konkrétnom prípade išlo o vnútroštátne právo nad rámec smernice. Z tohto rozhodnutia teda vyplýva, že Slovenská republika nesprávne transformovala do svojho právneho poriadku smernicu 2008/48, ak vo svojej vnútroštátnej právnej úprave vyžaduje v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

26. Požiadavka smernice k otázke členenia splátok je tak jasná a zreteľná, že zo slovného spojenia smernice „výška, počet a frekvencia splátok spotrebiteľa“ absolútne žiadnym výkladom nie je možné vyvodiť požiadavku, aby zmluva uvádzala splátky v členení na splátky istiny, splátky úrokov a splátky iných poplatkov. Preto Súdny dvor Európskej únie v rozsudku C-42/15 správne rozhodol, že smernica takéto členenie nepožaduje.

27. Požiadavka zákona je však od požiadavky smernice iná. Zákon uvádza, že zmluvy musia obsahovať „výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“. Niet žiadnych pochybností, že slovenský zákon ide nad rámec smernice a celkom jednoznačne požaduje vyjadrenie tak splátok istiny, ako aj splátok úrokov a splátok iných poplatkov. Ak by slovenský zákonodarca chcel vyjadriť to isté, čo požaduje smernica, ktorá navyše obsahuje požiadavku tzv. úplnej harmonizácie, je zrejmé, že by použil takú istú terminológiu ako používa smernica. Avšak slovenský zákonodarca takúto terminológiu nepoužil, ale k termínu „splátky“ pridal slová „istiny, úrokov a iných poplatkov“. K výkladu tohto ustanovenia zákona existuje konštantná judikatúra slovenských súdov potvrdená rozsudkami Najvyššieho súdu SR, desiatkami rozhodnutí krajských súdov a stovkami rozhodnutí okresných súdov SR, v zmysle ktorej sa má toto ustanovenie vykladať tak, že zmluva musí obsahovať vyjadrenie splátok istiny, splátok úrokov a splátok poplatkov, inak sa zmluva o spotrebiteľskom úvere považuje za bezúročnú a bez poplatkov.

28. Čo sa týka tvrdenia o možnosti eurokonformného výkladu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, s týmto sa stotožniť nedá. Pri problematike nesúladu vnútroštátneho právneho predpisu so smernicou je nedostačujúce ohraničiť sa len na skúmanie účelu transponovaného právneho predpisu, najmä v kontexte zákazu odchýlenia sa od znenia smernice pri jej implementovaní, čo bolo aj v tomto prípade (čl. 22 ods. 1 Smernice 2008/48). Z dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z. možno zistiť iba to, či bolo alebo nebolo úmyslom zákonodarca sa od smernice odchýliť. Pri zistení, že úmyslom zákonodarca nebolo odchýliť sa od znenia

smernice, stále nie je vyriešená otázka, či smernica bola v skutočnosti vadne implementovaná alebo nie, keďže k takejto nesprávnej implementácii mohlo dôjsť aj chybou alebo omylom. Skutočnosť, či odchylenie sa od smernice bolo úmyslom zákonodarcu alebo nie, nie je pre posudzovanie prípustnosti nepriameho účinku smernice, teda eurokonformného výkladu zákona relevantná. Relevantná je otázka, či smernica bola v skutočnosti vadne implementovaná alebo nie.

29. V tomto konkrétnom prípade je zjavné, že smernica bola implementovaná vadne. Zákonodarca implementoval požiadavku smernice odchyľne od smernice, pričom toto odchyľne jazykové vyjadrenie pochádza jednoznačne z pôvodnej právnej úpravy o spotrebiteľských úveroch uskutočnenej zákonom č. 258/2001 Z.z. V dôvodovej správe k novele zákona č. 129/2010 Z.z. uskutočnenej zákonom č. 279/2017 Z.z., ktorým zákonodarca zosúladiť s účinnosťou od 01.05.2018 sporné ustanovenie so smernicou, zákonodarca vyslovene uvádza, že „ak by sme predmetné ustanovenia ponechali v zákone č. 129/2010 Z.z., Slovenská republika by išla nad rámec podmienok stanovených smernicou“.

30. Slovné spojenie „splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ nebolo použité po prvýkrát zákonom č. 129/2010 Z.z., ale v zákone č. 258/2001 Z.z.

31. Otázka členenia splátok spotrebiteľského úveru bola upravená v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 258/2001 Z.z., podľa ktorého zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; ak je to možné, treba uviesť aj súčet týchto platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť. Vyjadrením slov „sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ mal zákonodarca jednoznačne na mysli rozčlenenie jednotlivých položiek, čo vyplýva z jazykového výkladu, ako aj logického výkladu zákona, pričom uvedené bolo potvrdené v mnohopočetnej a ustálenej judikatúre, ktorá bola aj v prípade výkladu zákona č. 258/2001 Z.z., teda nielen zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý transponoval Smernicu 2008/48, potvrdená aj Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Povinnosť rozčlenenia jednotlivých platieb je podporená tiež vetou za bodkočiarkou, kde zákonodarca uviedol dodatočnú povinnosť pre veriteľa a to povinnosť uviesť aj súčet týchto platieb, ak je to možné. Ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. bolo následne novelizované zákonom č. 568/2007 Z.z. a to tak, že predmetná náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere sa presúva z písm. a) do písm. i), pričom platilo, že zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Zákonodarca teda slovo „sumu“ nahradil slovom „výšku“ a vypustil požiadavku „uviesť aj súčet týchto platieb, ak je to možné s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť“. Uvedenou novelou zákonodarca neupustil od požiadavky členenia splátok spotrebiteľského úveru, vypustil len požiadavku na uvedenie súčtu týchto platieb.

32. Čo sa týka ďalšej náležitosti zmluvy o úvere predpokladanej ustanovením § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy, ktorou je doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, k tejto je potrebné dodať, že požiadavka Smernice k tejto otázke je tak jasná a zreteľná, že zo slovného spojenia Smernice „dĺžka trvania zmluvy o úvere“ absolútne žiadnym výkladom nie je možné vyvodiť požiadavku, aby zmluva uvádzala termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

33. Požiadavka zákona je však od požiadavky smernice iná. Zákon uvádza, že zmluva musí obsahovať: „dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“. Niet žiadnych pochybností, že slovenský zákon ide nad rámec smernice a celkom jasne požaduje vyjadrenie tak doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako aj termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Ak by slovenský zákonodarca chcel vyjadriť to isté, čo požaduje smernica, ktorá navyše obsahuje požiadavku tzv. úplnej harmonizácie, je zrejmé, že by použil takú istú terminológiu ako používa smernica. Avšak slovenský zákonodarca takúto terminológiu nepoužil, ale k termínu „dĺžka trvania zmluvy o úvere“ pridal slová „termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“. Aj s neuvedením vyššie uvedenej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, v ust. § 11 ods. 1 písm. a) spájal sankciu vo forme bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru.

34. Právne bezvýznamný je poukaz žalobcu na skutočnosť, podľa ktorej termín konečnej splatnosti úveru je vymedzený v zmluvných dojednaniach dňom splatnosti poslednej splátky. V samotnej zmluve o úvere

podpísanej zmluvnými stranami sa takýto údaj nenachádza a zmluvné dojednania majúce charakter všeobecných zmluvných podmienok žalobcom a ani žalovanou podpísane nie sú. Súdny dvor EÚ síce vo svojom rozsudku vo veci C-42/15 zdôraznil, že čl. 10 ods. 1, 2 Smernice 2008/48 v spojení s čl. 3 písm. m) tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, ale všetky náležitosti uvedené v čl. 10 ods. 2 uvedenej smernice musia byť uvedené písomne alebo na inom trvalom nosiči, uvedené na posúdenie poskytnutého úveru ako bezúročného a bez poplatkov vplyv nemá. Zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy v ust. § 9 ods. 2 priamo uvádza, že zmluva o úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať náležitosti vymenované v tomto ustanovení. Požiadavka zákona na uvádzanie týchto náležitostí priamo v zmluve o spotrebiteľskom úvere je jednoznačná, a preto nepostačuje tieto náležitosti uvádzať v iných dokumentoch so zmluvou súvisiacich ako sú napr. zmluvné dojednania.

35. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

36. Na kategóriu dobrých mravom treba osobitný dôraz klásť pri spotrebiteľských zmluvách. Pojem dobré mravy Občiansky zákonník nedefinuje. Je tomu tak preto, lebo dobré mravy podliehajú spoločenskému vývoju, ale tiež preto, že vo všetkých jednotlivostiach by bolo ťažké ich vystihnúť. Vo všeobecnosti však možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru všeobecne platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel v spoločnosti všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno označiť za činnosť proti dobrým mravom.

37. Aplikáciu ustanovenia § 3 Občianskeho zákonníka v otázke výšky odplaty nevyklučuje ani ustanovenie § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy. Podľa tohto ustanoveniam, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

38. Uvedené ustanovenie ale nemožno vykladať tak, aby do odplaty obvykle požadovanej na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch sa zahrňovali i údaje od tých subjektov finančného trhu, ktoré poskytujú neprimerané až úžernícke úroky. Pripustenie takejto možnosti rozhodne nebolo vôľou zákonodarcu a preto pre účely zistenia výšky obvyklej odplaty sa musí vychádzať z údajov finančných inštitúcií poskytujúcich spotrebiteľské úvery za primeranú odplatu riadiac sa zásadou dobrých mravov upravenou v ustanovení § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

39. Ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, t.j. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, dopredu neobmedzeného okruhu okolností. Pri posudzovaní, či konanie účastníka občianskoprávneho vzťahu je v súlade či v rozpore s dobrými mravmi, zákon výslovne neurčuje z akých hľadísk má súd vychádzať. Rozhodnutie o tom, či sú splnené podmienky pre použitie ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka alebo ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka je vždy potrebné urobiť po starostlivej úvahe, v rámci ktorej musia byť zvážené všetky rozhodujúce okolností.

40. Pri dojednávaní úrokov koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatváral zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri poskytnutí peňažných prostriedkov uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník s primeranou výškou odplaty za užívanie poskytnutých finančných prostriedkov a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu a dohodu o úrokoch často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v

dobe dojednania obvyklú určenú najmä s prihliadnutím k úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako 100 % oproti priemeru bánk. V zmluve dohodnutá úroková sadzba úveru vo výške 70 % viac ako 5-násobne prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu uplatňovanú bankami pri poskytovaní obdobných úverov alebo pôžičiek. Dohodnutá úroková miera teda podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru, a preto záver o neplatnosti dojednania o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka má oporu vo vykonanom dokazovaní.

41. Vzhľadom na vyššie uvedené žalobkyni vznikla povinnosť vrátiť žalovanému iba finančné prostriedky, ktoré jej boli reálne poskytnuté, teda sumu 1.659,82 eura. Žalobkyňa však v prospech žalovaného uhradila čiastku 3.701,97 eura, pričom rozdiel vo výške 2.042,15 eura predstavuje výšku bezdôvodného obohatenia žalovaného získaného na úkor žalobkyne.

42. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 CSP rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

43. Zároveň v odvolacom konaní úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ustanovení § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, ods. 2 CSP s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

44. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).